

KOSE HUVIKOOLI MUUSIKAOSAKONNA

VIIULI ERIALA VABAÕPPE ÕPPEKAVA

juuni 2022

ÜLDSÄTTED

Kose Huvikooli muusikaosakonna vabaõppe õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis. Õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppekava põhimõtted, õppeprotsessi, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused.

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ ÜLDEESMÄRGID

1. Kose Huvikooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine ja kohaliku kultuurielu edendamine.
2. Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes:
 - mõtleb loovalt ja oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
 - suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
 - mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida ja on valmis koostööks;
 - oskab ennast väljendada ja julgeb esineda;
 - aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendab muusikataju ja loovust.

2. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskusest õppida. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ja juhendaja ning õpihimu innustaja.

2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpetaja selgitab õpilasele, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamiskriteeriumid.

3. Hindamise põhieesmärgid on:

- motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
- anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele.

4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs / hinnang) ja numbriline (hinne).

Kose Huvikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamissüsteemi (vajadusel lisatakse plussid ja miinused)

3. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

ÜLDIST

- Instrumendiõpe jaguneb Kose Huvikooli muusikaosakonnas põhiõppeks, üldõppeks ja vabaõppeks.
- Õppetunni pikkus on 45 minutit.
- Õppetöö kestab 35 õppenädalat ja koolivaheajad on Kose Gümnaasiumiga samadel aegadel.
- Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse tunniplaanis, mille kinnitab kooli direktor.

Õppetöö koosneb õppeastmetest:

- eelkool - 1-2 aastat
- vabaõpe - 1-7 aastat
- lisa-aasta(d)

EELKOOL

- eelkooli võetakse vastu katseteta
- suunatakse õpilasi mängult õppimisele

- selgitatakse välja eeldused ja suunatakse õige eriala valikule

VABAÕPPE kava on mõeldud neile, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti või neile, kes soovivad jätkata pillimänguõpet, kuid kelle tagasihoidlikumad võimed ja oskused ei võimalda läbida põhiõppe programmi. Vabaõppes õppimine eeldab õpilaselt ja lapsevanemalt suuremat iseseisvat kodust tööd, kuna kontakttunde eriala õpetajaga on võrreldes põhiõppega poole vähem.

LISA-AASTA(D) on mõeldud õpilasele, kes on edukalt läbinud põhi-, üld- või vabaõppe.

4. TUNNIJAOTUSPLAANID

4.1 EELKOOL

Ained ja nädalatundide arv:

- solfedžo / rütmika 1 x 45 min
- individuaalne pillitund* 1 x 45 min
- kontsertmeistri tunni pikkus on 0,3-0,5 tundi*

*soovi ja võimaluse korral

4.2 VABAÕPE

Vabaõppe kava on mõeldud neile, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti või neile, kes soovivad jätkata pillimänguõpet, kuid kelle tagasihoidlikumad võimed ja oskused ei võimalda läbida põhiõppe programmi.

Ained ja nädalatundide arv:

Kohustuslikud õppeained	I aasta	II a	III a	IV a	V a	VI a	VII a	lisa-aastad*
Põhipill	1	1	1	1	1	1	1	1
Vabalt valitavad õppeained	I a	II a	III a	IV a	V a	VI a	VII a	lisa-aastad*
Solfedžo	2	2	2	2	2	2	2	
Muusikalugu			1	1	1	1	1	
Ansambel (viieli õppekava õpilastele)*		1	1	1	1	1	1	1
Ansambel (puhkpilli ja akordioni õppekava õpilastele)*	1	1	1	1	1	1	1	1
Ansambel (klaveri ja kitarril õppekava õpilastele)*			0,5	0,5	1	1	1	1
Orkester (viieli ja puhkpillil õppekava õpilastele)*			1	1	1	1	1	1

*õpilase valikul, õpetaja soovitusel ja rahaliste vahendite olemasolu korral

Kontsertmeistri tunni pikkus on 0,5 tundi.

- arvestuslikud esinemised toimuvad 2x õ.-a. jooksul
- vabaõppe läbimisel lõputunnistust välja ei anta, selle asemel saab õpilane tõendi, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained ja nende maht

KOHUSTUSLIKUD AINEKAVAD

1. VIULI ERIALA AINEKAVA

I õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine.
4. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
5. Alusepanek iseseisva töötegemise oskusele.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

5-8 harjutust, etüüdi või pala.

Harjutused: I. Tiviku "Viuliaabits", H. Taksi "Sõbraga koos", M. Garlitski "Samm-sammult"

N. Baklanova "Esimesed tunnid", õpetaja poolt koostatud harjutused vastavalt vajadustele.

Heliredeleid ja etüüde mängida vastavalt õpitava repertuaari toetuseks.

Palad: K. ja H. Colledge I vihik, Holzer-Rhombergi palad vastavalt tasemele, "Noor viiuldaja" I osa, Jakubovskaja, Krestomaatia I-II kl. jt

Kohustuslikel esinemistel mängida 1-2 pala vastavalt õpilase võimetele.

Hindamise kriteeriumid: Õige mänguasend, puhas mäng, selge toon ja korrektne lavaline käitumine.

* kõik teosed esitatakse peast

II õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.

4. Kiirusliku tehnika ja dünaamika arendamine.
5. Korrektnelavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
6. Võimalusel ettevalmistavad harjutused topeltnootide ja III positsioonis mängu jaoks.
7. Tutvumine vibraato ja võimalusel pilli häälestamisega.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

5-8 harjutust, etüüdi või pala.

Heliredeleid ja etüüde mängida vastavalt õpitava repertuaari toetuseks.

Palad: K. ja H. Colledge I, vihik, Holzer-Rhombergi palad vastavalt tasemele, "Noor viiuldaja" I osa, Jakubovskaja, Krestomaatia I-II kl. jt

Kohustuslikel esinemistel mängida 1-2 pala vastavalt õpilase võimetele.

Hindamise kriteeriumid: Õige mänguasend, puhas mäng, selge toon ja korrektne lavaline käitumine.

* kõik teosed esitatakse peast

III õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.
4. Dünaamika, fraasikujundus.
5. Kiirusliku tehnika arendamine.
6. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
7. Iseseisva töötegemise oskus.
8. Tutvumine pilli häälestamisega.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited:

5-8 harjutust, etüüdi või pala.

Heliredeleid ja etüüde mängida vastavalt õpitava repertuaari toetuseks.

Palad: Krestomaatia I-II kl, II-III kl., I. Tivik "Johannese viiulivihik", T. Twardowski-A. Cofalik "Loomaaed", Holzer-Rhombergi palad vastavalt tasemele, G. Papini "Variatsioonid",

Ch. Dancla "Aaria variatsiooniga", jt

Kohustuslikel esinemistel mängida 1-2 pala vastavalt õpilase võimetele.

Hindamise kriteeriumid: õige mänguasend, nooditeksti täpsus, koosmäng kontsertmeistriga, korrektne lavaline käitmine.

* kõik teosed esitatakse peast

IV õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.
4. Kiirusliku tehnika ja dünaamika arendamine.
5. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
6. Võimalusel ettevalmistavad harjutused topeltnootide ja III positsioonis mängu jaoks.
7. Võimalusel tutvumine vibraatoga.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited:

Mängida läbi kuni 10 harjutust, etüüdi või erineva karakteriga pala, võimalusel ka variatsioonid või I osa suurvormist.

Heliredeleid ja etüüde mängida vastavalt õpitava repertuaari toetuseks.

Palad: Krestomaatia I-II kl, II-III kl., I. Tivik "Johannese viiulivihik", T. Twardowski-A. Cofalik "Loomaaed", Ch. Dancla "Meloodia kool I", valik A. Holzer-Rhombergi paladest vastavalt tasemele, Ch. Dancla "Aaria variatsiooniga", O. Rieding "Aaria variatsioonidega" op. 23 nr. 3, G. Papini "Variatsioonid" jt. Võimalusel suurvorm (kontserdi või kontsertiino I osa) vastavalt võimetele.

Kohustuslikel esinemistel mängida 1-2 pala vastavalt õpilase võimetele.

Hindamise kriteeriumid: Õige mänguasend, puhas mäng, selge toon, koosmäng kontsertmeistriga ja korrektne lavaline käitumine.

* kõik teosed esitatakse peast

V õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.
4. Kiirusliku tehnika ja dünaamika arendamine.
5. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
6. Võimalusel ettevalmistavad harjutused topeltnootide ja III positsioonis mängu jaoks.
7. Võimalusel tutvumine vibraatoga.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited:

Mängida läbi kuni 10 harjutust, etüüdi või erineva karakteriga pala, võimalusel ka variatsioonid või I osa suurvormist.

Heliredeleid ja etüüde mängida vastavalt õpitava repertuaari toetuseks.

Palad ja suurvormid: Krestomaatia II-III kl, III-IV kl., "Noor viiuldaja" II osa, I. Tivik "Johannese viiulivihik", T. Twardowski-A. Cofalik "Loomaaed", Ch. Dancla "Meloodia kool I", valik A. Holzer-Rhombergi paladest vastavalt tasemele, O. Rieding "Aaria variatsioonidega" op. 23 nr. 3, G. Papini "Variatsioonid" jt. Võimalusel suurvormi (kontserdi või kontsertiino) I osa vastavalt võimetele.

Kohustuslikel esinemistel mängida 1-2 pala vastavalt õpilase võimetele. Võimalusel I osa suurvormist (kontsert või kontsertiino) või variatsioonid.

Hindamise kriteeriumid: õige mänguasend, täpne intonatsioon, korrektne toon, dünaamika ja vibraato, ladus ja musikaalne mäng, nooditeksti täpsus, lavaline käitumine, koosmäng kontsertmeistriga.

* kõik teosed esitatakse peast

VI õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.

2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.
4. Kiirusliku tehnika arendamine.
5. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
6. Iseseisva töötegemise oskus.
7. Võimalusel tutvumine erinevate strihhide, vibrato, positsiooni vahetuste ja topeltnootidega, pilli häälestamine.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

Mängida läbi kuni 10 harjutust, etüüdi või erineva karakteriga pala, võimalusel I osa või II ja III osa suurvormist.

Heliredeleid ja etüüde mängida vastavalt õpitava repertuaari toetuseks.

Palad ja suurvormid: K. ja H. Colledge II, III vihik, Holzer-Rhombergi palad vastavalt tasemele, "Noor viiuldaja" II, III osa, Krestomaatia III-IV, IV-V kl., Ch. Dancla "Meloodiakool I" I. Tivik "Johannese viiulivihik", Ch. Dancla "Variatsioonid" (valik) võimalusel 1 suurvorm (kontserdi või kontsertiino I osa või II ja III osa) vastavalt võimetele.

Kohustuslikel esinemistel mängida 1-2 pala vastavalt õpilase võimetele. Võimalusel I osa suurvormist (kontsert või kontsertiino) või variatsioonid.

Hindamise kriteeriumid: õige mänguasend, täpne intonatsioon, korrektne toon, dünaamika ja vibraato, ladus ja musikaalne mäng, nooditeksti täpsus, lavaline käitumine, koosmäng kontsertmeistriga.

* kõik teosed esitatakse peast

VII õppeaasta

Eesmärgid

1. Töö tehnilise meisterlikkuse ja muusikalise väljenduslikkuse arendamisega.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.
4. Töö tehnilise meisterlikkuse ja muusikalise väljenduslikkuse arendamisega.
5. Võimalusel mäng kõrgemates positsioonides.
6. Tutvumine erinevate strihhidega
7. Alusepanek iseseisva muusikalise mõtlemise ja konstruktiivse eneseanalüüsivõime arendamisele.
8. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

Mängida läbi kuni 10 harjutust, etüüdi või erineva karakteriga pala, võimalusel I osa või II ja III osa suurvormist.

Heliredeleid ja etüüde mängida vastavalt õpitava repertuaari toetuseks.

Palad ja suurvormid: "Noor viuldaja" II, III osa, Krestomaatia IV-V, V-VI kl., Ch. Dancla "Meloodiakool I" I.Tivik "Johannese viiulivihik" Ch. Dancla "Variatsioonid" (valik) suurvorm (kontserdi või kontsertiino I osa või II ja III osa) vastavalt võimetele.

Kohustuslikel esinemistel mängida 1-2 pala vastavalt õpilase võimetele. Võimalusel I osa suurvormist (kontsert või kontsertiino).

Hindamise kriteeriumid:

mänguasend, täpne intonatsioon, korrektne toon, dünaamika ja vibraato, ladus ja musikaalne mäng, nooditeksti täpsus, lavaline käitumine, koosmäng kontsertmeistriga.

* kõik teosed esitatakse peast

Lisa-aasta(d): õppuritele, kes soovivad end täiendada, laiendades repertuaari ja arendades tehnilist baasi.

Koostanud: Mari Kerem

VALIKAINETE AINEKAVAD

1. SOLFEDŽO AINEKAVA

Omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldus, hindamiskriteeriumid, tasemeeksami nõuded. Aine maht: 2 tundi nädalas I-VII õppeaastani ja lisa-aastatel. Tunni pikkus on 45 min. Lisa-aasta on mõeldud edukatele õpilastele, kes on põhikooli eelnevalt lõpetanud ja kellel on eeldusi ning kes on üldjuhul orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele.

Õppe-eesmärgid

1. Õpilane arendab oma muusikalist kuulmist.
2. Õpilane omandab algtõed muusikateoorias.
3. Õpilane oskab üles kirjutada muusikalist teksti.
4. Õpilane omandab laulmiseks vajalikud algteadmised (hingamine, fraseerimine, intonatsioon).

Õppesisu

Teooria:

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoontel; noodivarte õigekiri.
2. Viuli- ja bassivõti, nootide algteadmised (tähtnimed/silpnimed).

Rütm:

1. Rütmi liikumine.
2. Rütmsilpide tundmine.
3. Rütmiarjutused ühele ja kahele käele.

4. Saaterütmid laulule.
5. Ostinato laulusaatega.
6. Rütmikaanonid.

Suuline analüüs:

1. Rütmi analüüs.
2. Meloodia analüüs.
3. Vormianalüüs.
4. Laadi- ja/või helistikuanalüüs.
5. Intervallide analüüs.
6. Akordide analüüs.
7. Dünaamika analüüs.

Diktaat:

1. Rütmidiktaat.
2. Meloodiline diktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks.
5. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega diktaat.
6. 4-häälsed harmoonilised järgnevused tähistatuna nii rooma numbrites kui akordimärkidega.

Improvisatsioon:

1. Rütmi improvisatsioon õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, meloodia saatel.

2. Meloodia improvisatsioon antud rütmile, tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akord jne).

Itaaliakeelsed oskussõnad tempo, dünaamika ja iseloomu väljendamiseks.

Solfedžo ainekava nooremale astmele

I õppeaasta

Eesmärk: rütmiõpetus, laaditaju arendamine, duur ja moll.

Nõuded:

Meetrum ja rütm:

1. Rõhuline taktiosa, rõhutu taktiosa.
2. Takt, taktijoon.
3. Taktidesse jaotamine, lõpujoon, kordusmärk, eeltakt.
4. Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4=C$.
5. Taktiviipamise skeemid.
6. Noodivältused ja pausid (tervenoot ja –paus, poolnoot ja –paus, veerandnoot ja –paus, kaheksandiknoot ja –paus, kuueteistkümnendiknoot ja –paus).
7. Rütmid: „ta“, „ti-ti“, „tiri-tiri“, „ti-tiri“, „tiri-ti“; punkteeritud rütmid „ta-i-ti“, „tai-ri“.
8. Eeltakt.

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned.
2. Nootide asukohad noodijoonestikul.
3. Noodivarte õigekiri.

4. Pauside kirjutamine.
5. Viiuli- ja bassivõti.
6. Nootide tähtnimed, silpnimede tutvustamine.

Helistikud:

1. Duur ja moll helilaadid.
2. Astmed ja astmetaju arendamine.
3. Helistikud: C-, G-, F-, ja D-duur ning loomulik a-, e- ja d-moll; terve- ja pooltoon.
4. Paralleelsed helistikud.
5. Toonika, toonika kolmkõla, juhtheli.
6. Märgid: diees, bemoll, bekaar.
7. Eakohased harjutused, laulud, kaanonid.
8. Transponeerimine, improvisatsioon; meloodia ja rütmi arendusvõtted: kordamine, sekvents, varieerimine.

Diktaat - kuni 4 takti pikkused suulised ja kirjalikud rütmi- ja viisidiktaadid.

Tempo ja dünaamika mõiste.

Muusikaline vorm – muusika kuulamine ja analüüs.

II õppeaasta

Eesmärk: molli 3 kuju – loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt); tutvumine intervallidega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Punkt noodi järel; punkteeritud rütmid „tai-ri“ ja „ta-i-ti“.

Helistikud:

1. Kahe märgiga duurid ja mollid.
2. Mollid 3 kuju: loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt).
3. Heliredeli ehitus – tervetoon ja pooltoon, püsivad ja püsimatud e. ebapüsivad astmed.
4. Püsimatute e. ebapüsivate astmete lahendamine püsivatesse astmetesse, lahendamise mõiste.
5. Tutvumine põhiastmete (I, IV ja V) kolmkõladega.
6. Transponeerimine ja improvisatsioon.

Intervallid:

1. Tutvumine intervallidega.
2. Töötamine järgmiste lihtintervallidega: p.1, p.4, p.5, p.8, v.2, s.2, v.3, s.3.
3. Intervallide suurus astmetes ja toonides.

Diktaat:

1. Lihtsad suulised ja kirjalikud 4-taktilised diktaadid duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. 4-taktilised rütmidiktaadid.

III õppeaasta

Eesmärk: lihtintervallid, akordiõpetuse algus.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt - 3/8 taktimõõt, grupeerimine, taktiviipamine.

Helistikud:

1. kolme märgiga duurid ja mollid.
2. Mõiste „samanimelised helistikud“.
3. Toonika/I kolmkõla pöörded duuris (T, T₆, T₆₄) ja mollis (t, t₆, t₆₄). Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
4. Kolmkõla helide nimetused: priim, terts, kvint.
5. Funktsionaalsuse mõiste; toonika kolmkõla e. I astme kolmkõla (T, t), subdominant kolmkõla e. IV astme kolmkõla (S, s), dominantkolmkõla e. V astme kolmkõla (D); põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel.

Intervallid:

1. Töö järgmiste lihtintervallidega: v.6, s.6, v.7 ja s.7.
2. Intervallide suurus astmetes ja toonides; intervallide ehitamine antud noodist suunaga üles ja alla.

Diktaat:

1. 4-taktiline suuline ja kirjalik meloodiadiktaat.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. Rütmidiktaat.

IV õppeaasta

Eesmärk: akordide ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis, toonika kolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D₇ / V₇ lahendusega. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 3/8 taktimõõt; rütmigrupid 16ndik nootidega.
2. 6/8 taktimõõt.
3. Triool, süngoop („ti-ta-ti“).

Helistikud - nelja märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide kordamine.
2. <2 harmoonilises mollis (tutvustavalt).

Akordid:

1. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
2. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).

Diktaat:

1. 4-taktiline meloodiadiktaat duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. 4-6-taktiline rütmidiktaat.

Üleminekuksam

Kirjalik:

1. 4-taktiline diktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita). Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.

2. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse 2 korda.
3. 4-6-taktiline rütmidiktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita), esitatakse kuni 6 korda.
4. Teooria ainekava ulatuses.

2/3 hindest annavad diktaat ja kuulamine, 1/3 rütmidiktaat ja teooria.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Duur-heliredeli (kuni 4 võtmemärgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja D₇ laulmine lahendusega

või

moll-heliredeli (kuni 2 võtmemärgini) laulmine – loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega, harmooniline või meloodiline moll koos põhikolmkõladega.

2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini). Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini) helistikes).
3. 8-taktilise 2/4 või 3/4 taktimõõdus rütmiharjutuse koputamine.

Solfedžo ainekava vanemale astmele

V õppeaasta

Eesmärk: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis, meloodiline moll. Kõrvalastmete kolmkõlade ja tähtharmonia tutvustamine.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 6/8 taktimõõt, rütmigrupid 16ndiknootidega, grupeerimine.
2. Süntkoop, triool, pidekaare lihtsamad variandid.

Helistikud - viie märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine antud noodist üles ja alla.

Akordid:

1. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. Põhikolmkõlade pöörded. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.
4. 4-taktilised harmoonilised järgnevused. Järgnevuste ülesmärkimine nii astmenumbrite kui ka tähtharmonia tähistustega.
5. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega . Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Diktaat:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Meetrumivaba astmediktaat, diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.

VI õppeaasta

Eesmärk: dominantseptakordi D_7 / V_7 pöörded lahendustega duuris ja mollis; harmooniline duur (tutvustavalt); kõrvalastmete kolmkõlad ja tähtharmonia; 5 erinevat septakordi (väike mažoorne, väike minoorne, suur mažoorne , vähendatud ja poolvähendatud septakord); 4-häälsed järgnevused.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Pidekaarega rütmid.
2. 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.
3. 2/2, 3/2 ja 6/4 taktimõõdud.

Helistikud:

1. Kuue märgiga duurid ja mollid.
2. Diatoonilised ja kromaatilised läbiminevad ja abihelid (tutvustavalt).
3. Kaldumine, modulatsioon - mõisted (tutvustavalt).

Intervallid:

1. Lihtintervallid oktaavi piires üles ja alla.

Akordid:

1. Põhiastmete kolmkõlad. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. D_7 / V_7 pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis – I pööre D_{65} / V_{65} lahendusega $T/t/I$; II pööre D_{43} / V_{43} lahendusega $T/t/I$; III pööre D_2 / V_2 lahendusega $T_6/t_6/ I_6$. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. 4-häälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

Diktaat:

6. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
7. Lünkdiktaat.
8. Mäludiktaat.
9. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega.

10. Suuline diktaat.

VII õppeaasta

Eesmärk: intervallid ja akordid – ehitamine, kuulamine, laulmine. v.VII₇ ja >VII₇ lahendusega. Tähtharmonia.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Keerukamad süngoovid ja pidekaarega rütmid.
2. Segataktimõõt, vahelduv taktimõõt.

Laadid:

1. Seitsme märgiga duurid ja mollid.
2. Pentatoonika, diatoonilised laadid (tutvustavalt).
3. Kromaatileine duur ja moll (ehitamine tutvustavalt).

Intervallid - kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

Akordid:

1. Akordide tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega. Akordide ehitamine tähtharmonia märgistuse põhjal.
2. v.VII₇ duuris lahendusega T; >VII₇ harmoonilises mollis lahendusega T/t.
3. 4-häälsed harmoonilised järgnevused.
4. III ja VI kolmkõla (tutvustavalt).

Diktaat - üksikute kromaatiliste abi- või läbiminevate helidega:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.

2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.
6. Saatega meloodia kuulamine, millest märgitakse üles ainult meloodia.

Järgnevused - ülesmärkimine nii astmenumbrite- kui ka tähtharmonia tähistustega.

Lõpueksam

Kirjalik:

1. Diktaat - kaks erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.
2. Järgnevus kuni 8 takti. Mängitakse harmooniliselt kuni 8 korda.
3. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse harmooniliselt 2 korda.
4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehitamist ja määramist kuni 7 märgiga helistikes, paralleelhelistiku ja võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes nii viiuli- kui ka bassivõtmes.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: duur (kuni 5 märgini) või harmooniline või meloodiline moll-heliredel (kuni 5 võtmemärgini) laulmine; lisaks põhikolmkõlad, üks D_7 pööre või juhtseptakord ja üks lihtintervall või kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus või

laulda 4-6-taktiline järgnevus.

NB! Toodud kolmest variandist tuleb vastata vähemalt ühele (kooli valikul).

2. 8-taktilise rütmiharjutuse koputamine.
3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 võtmemärgini helistikes.

Allikad

Eesti Muusikakoolide Liit. Süvaõppe solfedžo ainekava. Soovituslik ainekava Eesti muusikakoolidele.

http://www.vorumuusikakool.ee/dokumendid/EML_solfedzo_ainekava_2016_dets.pdf

Krigul, E. (2003). Solfedžo I klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Krigul, E. (2003). Solfedžo II klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Krigul, E. (2016). Solfedžo III klassile. Tallinn: Logoprint.

Peetsalu, K., Petersoo, A. (1999). Solfedžo IV klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1997). Solfedžo V klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1998). Solfedžo VI klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1999). Solfedžo VII klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

2. MUUSIKALOO AINEKAVA

Aine lühikirjeldus, hindamine ja õppetöö toimumine

Kose Huvikooli muusikaosakonnas õpitakse muusikalugu viie õppeaasta vältel 3. - 7. klassis.

Õppeaine eesmärgiks on tutvustada õpilastele muusikamaailma põhitõdesid, muusikaalast sõnavara ning muusika arengulugu antiigist tänapäevani.

Teadmiste omandamist hinnatakse õpilase tunnistusel poolaastahindega. Poolaasta hinne kujuneb jooksvate hinnete (suulised ja kirjalikud tunnitegevused), kuulamistestide, teemasid kokkuvõtivate kontrolltööde ning vanemas astmes esseede/arvustuste hinnete koosmõjus.

Muusikalugu on üks tund nädalas (1 akadeemiline tund) ja selles osalemine on kohustuslik kõigile 3. - 7. klassi õpilastele. Erandjuhtumitel võib õpilase vabastada tundides osalemisest lapsevanema avalduse alusel ning õppenõukogu otsusega.

Õppesisu

Nooremas astmes alustatakse heli ja muusikalise heli üldisest tutvustusest, eesti rahvalaulude ja üldtuntud, pigem programmilist muusikat esindava klassikalise repertuaariga, mis lastele kergemini mõistetav ja meelde jääv. Tutvustatakse sümfooniaorkestri instrumente ja lihtsamaid muusikalisi vorme.

Vanemas astmes kinnistatakse ja süvendatakse nooremas astmes õpitut, antakse ülevaade muusika arengust ja erinevatest stiiliperioodidest antiikajast tänapäevani.

Aine eesmärk on soodustada klassikalise muusika kuulamisharjumust ja anda õpilastele baastadmised, et kuulatud kõige lihtsamalt tasemel analüüsida. Oluline on ka muusika kulgemise mõistmine ja tajumine pikal ajateljel antiigist tänapäevani.

Noorema astme ainekava

Noorema astme materjal ei ole esitatud selle läbivõtmise järjekorras. Õpetajale on jäetud vabadus järjestada (ja ühitada) teemasid nii nagu kohalikud tingimused (rühmade koosseis, õppeabinõude muretsemise ajastamine, õpetaja eelistused jms) dikteerivad. Muusika valimine on jäetud täies ulatuses õpetaja maitse ja võimaluste valdusse.

III õppeaasta

Sissejuhatav teema. Muusikaloo sisu, selle koht kooli teiste õppeainete hulgas. Muusikaline heli. Heli omadused. Heli teekond tekkimisest kuulajani. Akustika aabitsatõed.

Eesti rahvamuusika. Vanem ja uuem rahvalaul. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras (lühiülevaade).

Orel ja klaver. Lisapillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine.

Instrumentaalansamblid ja orkestrid.

IV õppeaasta

Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmonia), faktuur. Vastavad näited muusikaajaloost.

Helitööde ülesehitus. Kuulamisülesannete kasutamise meetodika omandamine. Ühe- ja kahejaoline ülesehitus. Kolmejaoline vorm. Liht- ja liitvorm (kahe- ja kolmeosaline). Variatsioonid. Rondo.

Tantsud. Ajaloolised tantsud. Tantsusüit. Aasia, aafrika, ladina-ameerika rütmid. Peotantsud. Kaasaegsed tantsud. Ballett. Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. Operetid. Muusikal.

Vanema astme ainekava

V ja VI õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust keskajast meie sajandini. Liigestuse aluseks on stiilid. Iga stiiliperioodi esindaja(i)ks on valitud helilooja(d), kes ainekava koostajate arvates on kõige enam mõjutanud muusika edaspidist arengut või kelle teosed on ajaproovile enim vastu pidanud. Et muusika kuulamiseks jääks rohkem aega, tuleks heliloojate elulugudest esile tuua ainult (algõpetuse tasandil) otseselt muusikaga seotud osa. Ainekavas ei ole nimetatud õpilaste repertuaaris leiduvaid palu. Loetletud heliteostest teeb õpetaja oma valiku, olenevalt konkreetse rühma tasemest või fonoteegi võimalustest.

V õppeaasta

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Trubaduuride laul.

Renessans. Ajastu üldisloomustus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: ballata, madrigal. Francesco Landini. Madalmaade koolkond, selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Giovanni Palestrina da Palestrina, Orlandus Lassus. Renessansi ajastul kasutatud pillidest.

Barokk. Ajastu üldisloomustus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloomustus, tähtsamad žanrid.

Johann Sebastian Bach. Oreliteosed. Antonio Vivaldi. Concerto grosso mõiste. Vokaalmuusika.

Klassitsism. Üldisloomustus. Uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid. Joseph Haydn. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Sonaat-allegro vorm. Instrumentaalkontsert. Keelpillikvartett. Wolfgang Amadeus Mozart. Imelapse periood. Sümfooniad. Ooperid. Reekviemi mõiste. Ludwig van Beethoven. Helikeele erinevus võrrelduna Haydni ja Mozarti loominguga. Sonaadid. Sümfooniad.

VI õppeaasta

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstides. Uued muusikažanrid heliloojate kaupa.

Franz Schubert, Frederik Chopin, Ferenc Liszt, Felix Mendelssohn, Johannes Brahms

Rahvusromantism. Edvard Grieg, Jean Sibelius

Romantism vene muusikas - Pjotr Tšaikovski, Modest Mussorgski

Romantiline ooper - Giuseppe Verdi, Richard Wagner

VII õppeaasta

20. sajandi muusika. Hilisromantism. Gustav Mahler. Impressionism. Claude Debussy, Maurice Ravel. Neoklassitsism. Igor Stravinski Ekspressionism. Arnold Schönberg.

20. sajandi alguse USA muusika: George Gershwin. Euroopa muusikaelu 20. sajandi I poolel: Carl Orff. Vene muusika: Sergei Prokofjev ja Dmitri Šostakovitš. 20. sajandi keskpaik: Olivier Messiaen. Pärast II maailmasõda. Aleatoorika: John Cage. Elektronmuusika: Karlheinz Stockhausen. Minimalism: Steve Reich ja Phillip Glass.

Põgus ülevaade Eesti (nüüdis)muusikast. Arvo Pärt. Erkki-Sven Tüür.

3. KEELPILLIANSAMBLI AINEKAVA

Põhimõtted ja eesmärgid

Ansamblimäng on koosmängu vorm, millega saab tegeleda igal tasemel viiulieriala õpilane alates II õppeaastast (arvestades õpilase logistilisi võimalusi). Ansambel koosneb 3 või enamast õpilasest. Lihtsaid laulukesi saab algaja saata lahtistel keeltele. Algaja mängija ansamblipartneriks on õpetaja või vanema klassi õpilane. Heaks materjaliks on rahvalaulud ja kaanonid. Kaanoneid võib mängida juba suurema arvu õpilastega, kes õpiksid niimoodi kuulama kolme-nelja instrumendi kooskõla. Koosmängus täpsustub intonatsioon ja areneb rütmitunne. Teoseid saab vajadusel seada algaja õpilase jaoks mugavamasse helistikku. Ansambliklassis saab kasutada kõike erialatunnis õpitut. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Repertuaari raskusaste, selle õppimise kiirus ja esituse väljenduslikkus sõltub iga õpilase individuaalsest võimekusest. Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhistrihhide kasutamist, mis on korrektse ansamblimängu alus. Kasutada võib tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jne.

Õppetöö korraldus ja hindamine

Ansamblitund toimub 1 kord nädalas (à 45 min)

Hindelised esinemised toimuvad vähemalt 2 korda aastas koolikontsertidel. Võimalusel astutakse üles ka muudel kooli ja vallaga seotud üritustel.

Õppetöö on korraldatud astmeti:

Noorem aste: II-IV aasta

Vanem aste: V-VII aasta

Kontsertmeistriga tunnid toimuvad vajadusel igal nädalal.

Hindamise kriteeriumid

1. Mänguasend, täpne intonatsioon, korrektne toon.
2. Dünaamika ja vibraato.
3. Ladus ja musikaalne mäng (vajadusel peast).
4. Lavaline käitumine.
5. Ansamblipartnerite (ja/ või õpetaja) kuulamis- ja jälgimisoskus.
6. Koosmäng kontsertmeistriga.

Õppetöö eesmärk

Noorem aste (II-IV õppeaasta)

Ansamblimäng annab võimaluse ja kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaas- või eesmängijat, arendab rütmitunnet. Noorema astme lõpus peaks õpilane vabalt lugema noodist lihtsaid rütmikombinatsioone 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8 taktimõõdus, teadma mõisteid *tutti*, *da capo al Fine*, *con sordino*, *pizzicato*, *arco* jne). Tähelepanu tuleb pöörata ka ühtsele dünaamikale.

Vanem aste (V-VII õppeaasta)

Kui algastme ansamblirepertuaar koosneb enamasti duettidest, siis vanema astme repertuaar võib olla ka kolme- ja enamahäälneline. Ansamblimängu arendamine vanemates klassides on eriti oluline, kuna see tagab mängijale vajalikud oskused osalemiseks orkestrites ja ansamblites ka pärast muusikakooli lõpetamist.

Repertuaar:

Repertuaarivalikus on kasutatud seda materjali, mis on koostajatel käepärast olnud. Oma ansamblile saab palju ise seada, kasutades repertuaari kogu muusikaliteratuurist. Näiteks: Noor Viiuldaja I,II ja III, K. A. Hermanni duod kahele ja kolmele viiulile, Suzuki "Violin School" I ja II, A. Holzer-Rhomberg.

Koostanud: Mari Kerem

4. ÕPPEORKESTRI AINEKAVA

Kose Huvikooli muusikaosakonna õppeorkestri ainekava alusel toimub orkestriõpe Kose Huvikoolis. Ainekava määrab õppe-eesmärgid, õppe-võimalused ja õppesisu.

Orkestriõppes saavad osaleda huvikooli õpilased alates 3. klassist, erandjuhul ka varem (erialaõpetaja nõusolekul). Vajadusel võivad osaleda ka vilistlased ja pillimängu valdavad entusiastid. Orkestri töö toimub üks kord nädalas rühmaõppena 45 minutit.

Õpetuse eesmärgid

Pillimängu õppimisel peavad tasakaalus olema eriala ansambel ja orkester. Kooli orkestriklassis mängitav repertuaar peab olema õpilastele jõukohane ja soodustama nende erialast arengut. Orkestrikoosseisus on võimalik mängida kõigil muusikakoolis õppivatel õpilastel ja rütmipillidel teiste erialade õpilastel nende erialaõpetaja nõusolekul. Dirigent koostab igal õppeaastal orkestri koosseisu vastavalt osalemissoovist teatanud õpilastele, kelle mänguoskused on vajalikul tasemel. Orkestriliikmete võimetest lähtuvalt koostab õpetaja repertuaari ning jagab mängijad häälerühmadesse. Vajaduse korral teeb või tellib õpetaja orkestriseaded.

Õppetöö eesmärgiks on omandada esmased orkestrimängu oskused, saavutamaks võimalikult suur mänguvabadus ja koosmängu tunnetus koos oma eriala õpetajaga ühises orkestris mängida, mille käigus kinnistuvad erialatunnis omandatud oskused. Vajadusel lihtsustatud partiide kasutamine annab võimaluse nautida koosmängu ka vähemate erialaste oskustega õpilastel. Esinemised koduvallas ja mujal motiveerivad nii lapsi kui lapsevanemaid tegutsema laste erialaste oskuste arendamisel.

Õppesisu

Koosmängu esimesed 5 min. kuluvad pillide häälestusele ja suhtlusele oma juhendajaga. Lihtsamate kooskõlaharjutustega jõutakse peenhäälestuse ja mängutunde leidmiseni. Orkestris saab algaja õpilane musitseerida lihtsustatud partiide olemasolul, kus ka eriala õpetaja saab oma abikäe ulatada. Järgnevalt jätkub töö lihtsama laulvama kava õppimine. Kui noorem aste on koos vanema astmega ja harjutatakse samu teoseid, on noorema astme õpilastel lihtsustatud partiid. Tõsisem töö repertuaariga toimub 30 minutit ning viimased 10 minutit toimub kasutuses oleva repertuaari mängimine. Viimased 10 minutit mängitakse juba omandatud repertuaari.

Orkestriklass laiendab õpilase teadmisi muusikast ja selle esitusest. Pöörame tähelepanu täpsele teksti esitamisele, eriti rütmilisele täpsusele ja oskusele järgida dirigenti. Orkestriklass annab kollektiivis vajaliku mängukogemuse ja võime mõista oma partii tähendust tervikus.

Koosmäng arendab:

- oskust kuulata kaasmängijaid ja iseenda mängu orkestris;
- toonitunnetust;
- kõla tasakaalu;
- ettemõtlemise oskust;
- pingevaba pilli käsitlemist;
- kaasmängijaga ühtset musitseerimise tunnetust ja tasakaalu.

Õppetöö soovitatav tulemus on tõsta koosmängus ka tagasihoidlike muusikaliste võimetega õpilaste motivatsiooni.

Orkestri õppekava ei dikteeri heliteoste valikut, vaid annab oskuste arendamiseks suunad ja valiku võimalikust repertuaarist.

Näidisrepertuaar:

J.S.Bach “Bourrée”

V. Ojakäär “Sõit pilvelaeval”

W.A.Mozart “Menuett”

Eesti rahvatants “Labajala vals”

J. Haydn “Menuett”

Eesti rahvalaul “Viire takka”

L. Beethoven “Saksa tantsud”

F. Schubert “Valse noble”

A. Pärt “Saabastega kass”

E. Grieg “Isamaa laul”

A. Kuniled “Meil aiaäärne tänavas”

E. Grieg “Norra tants”

E. Võrk “Eesti lipp”

C. Gounod “Valss” oop. “Faust”

J. Aavik “Hoia, Jumal, Eestit”

J. Strauss “Anna-polka”

K.A. Hermann “Kevade marss”

D. Šostakovitš “Lüüriline valss”

R. Valgre “Saaremaa valss”

D. Šostakovitš “Polka”

S. Prokofjev “Gavott”